

Nieuwsbrief Vereniging PBC's

nr. 3, jaargang 2, juni 2002

Redactie: Wim Keizer, tel. 023 – 5546387, e-mail wkeizer@probiblio.nl

---

Markt bibliotheekvernieuwing

Op de “markt voor de bibliotheekvernieuwing” (een term die ik tegenkwam in een notitie van de heer Stef van Breugel, één van de organisatieadviseurs die zich actief beweegt op deze markt) heeft zich voor de provincie Zuid-Holland het bureau BMC gevoegd. Hoeveel bureaus kunnen nog voor hoeveel geld besteden op deze markt? Dat zal mede afhangen van “de geest van Pim Fortuyn”, want zoals bekend speelt die een prominente rol in de kabinetsformatie en hangt het van de uitkomst van de formatie af hoeveel procent van de door IOO BV berekende 30 % extra middelen er voor het bibliotheekwerk daadwerkelijk zullen komen.

Hoe dan ook, in deze aflevering van de Nieuwsbrief voor het eerst aandacht voor de ontwikkelingen in Drenthe en Utrecht en een “update” van de situatie in Zuid- en Noord-Holland.

Wim Keizer

Drenthe

Provinciale Staten van Drenthe hebben ingestemd met het Koepelconvenant. Zij zijn van mening dat dit een goed kader schept voor nieuw beleid.

Uitgangspunt daarbij is de vorming van basisbibliotheken op gemeentelijk niveau. Hierover is in Drenthe overeenstemming tussen Provincie, Gemeentebesturen en Bibliotheekbesturen.

Bij de gemeentelijke herindeling (1998) zijn bijna alle kleine gemeenten gekomen op een niveau van rond de 30.000 inwoners.

Ter ondersteuning van de vernieuwing is besloten het bibliotheekbudget voor de PBC met 10 % te verhogen (€ 222.890,-)

1. Beleidseffecten van de provincie zijn:
Het stelsel van openbaar bibliotheekwerk in Drenthe wordt vernieuwd, waardoor openbare bibliotheken beter aansluiting kunnen

vinden bij maatschappelijke ontwikkelingen.

2. De uitvoerder van provinciale taken op het gebied van bibliotheekwerk, de Provinciale Bibliotheekcentrale (PBC) wordt in staat gesteld voorgenomen nieuw beleid uit te voeren.
3. De provinciale regierol op het gebied van openbaar bibliotheekwerk wordt ingevuld.

Uitgangspunten:

- 1.1. De voorgestelde invulling gaat uit van de huidige sterke punten van het bibliotheekwerk in Drenthe.
- 1.2. De voorgestelde invulling biedt ruimte om het bibliotheekwerk in Drenthe te vernieuwen en te ontwikkelen conform het Koepelconvenant, maar met aandacht voor de Drentse (plattelands)situatie.
- 1.3 De voorgestelde invulling houdt zoveel mogelijk rekening met de lokale binding van het bibliotheekwerk.

Het Rijk heeft voor Drenthe een bedrag van 146.000,- euro per jaar beschikbaar gesteld in het kader van de eerste impuls herstructurering.

Aan de gemeenten is gevraagd voor 15 mei te reageren op het concept bestedingsplan (uitvoering 1^e en 2^e jaar).

Hierna zullen Gedeputeerde Staten het plan vaststellen.

De voorgestelde besteding is als volgt:

- Faciliteren stuurgroep en werkgroep bibliotheekvernieuwing: 6% budget.
- Personele invulling vorming basisbibliotheek per gemeente met gemeentelijke bibliotheekmanagers door faciliteren veranderingstraject en bijscholing in Management, Marketing en MBO: 94% budget.

Voor de vernieuwing van het bibliotheekwerk worden een stuurgroep en een werkgroep ingesteld.

De stuurgroep bestaat uit:

- Onafhankelijk voorzitter
- Gedeputeerde Cultuur
- 3 wethouders

- 2 bestuursleden bibliotheken
- 1 lid Raad van Toezicht PBC
- Ambtelijke ondersteuning Provincie/PBc

De werkgroep bestaat uit:

- Onafhankelijk voorzitter
- 1 Beleidsmedewerker Provincie
- 3 Beleidsmedewerkers namens de gemeenten
- 3 Vertegenwoordigers PBc en bibliotheken
- Extern deskundige naar behoefte.

Stuurgroep bibliotheekvernieuwing:

Overwegingen

- Om een werkelijke vernieuwing van het openbaar bibliotheekwerk tot stand te brengen, is het van belang dat deze vernieuwing door de betrokken bibliotheekorganisaties en overheden gedragen wordt.
- Het bestuurlijk draagvlak voor openbare bibliotheekvoorzieningen en voor het stelsel van openbare bibliotheken in Drenthe verdient behoud en versterking.

Algemeen doel

- Mogelijk maken van meer zelfbewustzijn in de openbare bibliotheeksector
- Bevorderen van samenwerking tussen openbare bibliotheken (zowel zelfstandige, als bij de PBC aangesloten bibliotheken)
- Goede kennis- en informatie-uitwisseling van openbare bibliotheken onderling

Specifieke doelen

- Het definiëren van de gewenste invulling van de Drentse basisbibliotheek op het gebied van dienstverlening, bestuur, organisatie, financiering, functies en loopbanen. In de vorm van wenselijke minimumnormen, gegoten in een advies aan gemeenten en provincie (2002).
- Het opstellen van een plan van aanpak voor de herstructurering/ bibliotheekvernieuwing (2003)
- In het kader van genoemd plan van aanpak opstellen van een aantal deeladviezen in het kader van bibliotheekvernieuwing. Deze adviezen monden uit in een provinciaal beleidsplan openbaar bibliotheekwerk. (Onderwerpen: netwerkvorming, digitalisering informatievoorziening, vraaggericht werken, mogelijkheden horizontale integratie.) (2003)

Uitgangspunten:

- Drenthe heeft twaalf basisbibliotheken, in elke gemeente één. De bij de PBC aangesloten bibliotheken gaan in de toekomst zelfstandiger opereren dan nu het geval is.
- Subsidierelatie Provincie – PBc blijft gehandhaafd.
- De PBc ontwikkelt productbegroting.
- De PBc is het facilitair bedrijf voor het openbaar bibliotheekwerk in Drenthe.
- De Provincie streeft naar zoveel mogelijk samenwerking tussen alle bibliotheken in Drenthe.

PBc Drenthe

7 mei 2002

Utrecht

De provincie Utrecht is teruggekomen op haar aanvankelijke besluit de PBC Utrecht op te heffen. Er is nu sprake van omvorming, in het kader van de bibliotheekvernieuwing en de vorming van basisbibliotheken. De provincie heeft een interimmanager aangesteld, de heer L. den Drijver.

Wel houdt de provincie vast aan haar eerder genomen besluit geen steun te verlenen aan de voorgenomen fusie tussen de PBC en Gemeentebibliotheek Utrecht.

Wim Keizer

14 juni 2002

Zuid-Holland

De provincie Zuid-Holland heeft 24 mei onder voorzitterschap van gedeputeerde M. Vissers met de bibliotheekdirecteuren en -regiodirecteuren van gedachten gewisseld over het in januari gemaakte plan van aanpak. Nieuwe inzichten heeft dat niet opgeleverd. De gedeputeerde benadrukte het belang van inbedding van basisbibliotheken in een netwerk, waarvan ProBiblio onderdeel uitmaakt. Hij pleitte voor "brede bibliotheken" (samengaan van verschillende instellingen op gebied van cultuur, educatie en informatie), waarbij echter geen afbreuk mag worden gedaan aan de bestaande dienstverlening.

De provincie heeft besloten voor het vernieuwingsproces twee bureaus in te huren.

De bekende BV IOO zal met name de pilotprojecten in de Krimpenerwaard, de Hoeksche Waard en Zuid-Holland Zuid-Oost gaan begeleiden en toekomstmodellen gaan doorrekenen.

Het organisatieadviesbureau BMC zal in juni een "startconferentie" voor alle betrokkenen (gemeentebesturen, -ambtenaren, bibliotheekbesturen en -directies) organiseren en verder de voornemens uit het plan van aanpak, inclusief invulling van stuurgroep en programmagroep, mede vormgeven.

De provincie heeft inmiddels een globaal concept-bestedingsplan gemaakt, dat wordt voorgelegd aan o.a. gemeenten en ProBiblio. Van de 1,9 miljoen euro die over 2001 en 2002 te besteden is, wordt 1,4 miljoen euro aangewend voor projecten vorming basisbibliotheken. De rest zit voornamelijk in ondersteuning van gemeenten en voorbeeldprojecten. De provincie wil zelf uit de al bestaande stimuleringspot (voor het grootste deel gevuld met oude WSF-gelden) ook nog 245.000 euro bijdragen voor centrale zaken. Na de startconferentie wordt er een nadere invulling gemaakt van de besteding.

Wim Keizer
14 juni 2002

Noord-Holland

De provincie Noord-Holland heeft in mei per WGR-regio bijeenkomsten met gemeenteambtenaren belegd, waar ook vertegenwoordigers van de bibliotheek voor waren uitgenodigd. Centraal stond de voorbereiding voor het maken van de bestedingsplannen 2001 en 2002 voor de OCenW-gelden. In een brief aan alle gemeenten is aangegeven welk aandeel elke 30-min-gemeente in de gelden zou hebben, maar uitgegaan wordt van gezamenlijke plannen per regio, waar ook grotere gemeenten aan mee kunnen doen. Uit de door NH gehouden inventarisatie was al gebleken dat men - in volgorde van prioriteit - de gelden het liefst als volgt besteed ziet:

1. onderzoek naar en externe begeleiding voor realisatie van niet-vrijblijvende samenwerking.

2. cursussen en scholing voor medewerkers.
3. verzelfstandigen van de directievoering.
4. functie-innovatie.
5. training managers.
6. professionalisering vrijwilligers.

In de brief wordt aangegeven dat de provincie de SOOB heeft gevraagd om inhoudelijke ideeën over de al eerder genoemde vier items (P&O, ICT, regionale samenwerking en de WSF).

Wat de bestedingsplannen betreft, geeft de provincie de gemeenten in een handreiking mee om drie stappen te hanteren (die samen een behoorlijk lange periode in beslag kunnen nemen):

1. Structuur: onderzoek naar de vorming van niet-vrijblijvende samenwerkingsverbanden/ basisbibliotheek.
2. Implementatie en innovatie in organisatie en werkwijze.
O.a.: investeren in kwaliteitsverbeteringen in personele zin (instroom, doorstroom, MBO/HBO, OBIP+), functie-innovatie, gebruikersonderzoek, verbeteren presentatie en inrichting, verzelfstandigen directievoering).
3. Ontwikkelen van de lokale bibliotheekfuncties: uitbouw functies en innovatie.
O.a.: bredere integratie van de lokale vestiging binnen de gemeente met andere instellingen.

Samengevat: eerst de structuur, dan de invulling en vervolgens de verdere lokale uitbouw.

In de handreiking geeft de provincie een lijstje van personen mee die het proces per regio zouden kunnen begeleiden.

De provincie heeft verder expliciet aan ProBiblio om een advies gevraagd over de meest wenselijke opzet van een centraal werkgeverschap dat niet conflicteert met de klant/leverancier-verhouding tussen ProBiblio en bibliotheken.

Ook is er advies gevraagd over de mogelijke rol van ProBiblio bij de voornemens om verschillende onderzoeken (SWOT-analyses, marktonderzoek, gebruikersonderzoek) te laten verrichten.

Wim Keizer
14 juni 2002